

Αντιδράσεις στην ημερολογιακή μεταρρύθμιση

Στράτος Θεοδοσίου Μάνος Δανέζης και

Επίκουροι Καθηγητές Αστροφυσικής
Τμήματος Φυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Στην Ελλάδα υπήρξαν έντονες αντιδράσεις στην ημερολογιακή αυτή μεταρρύθμιση. Ο φανατισμός των απλοϊκών πιστών μεγάλωνε με διάφορα επιχειρήματα όπως ότι η αλλαγή του ημερολογίου ήταν δογματικό θέμα που απαγόρευαν οι Πατέρες της Εκκλησίας, ότι η διόρθωση του Ιουλιανού ήταν προσχώρηση στο παπικό Γρηγοριανό ημερολόγιο, ότι αυτό καθ' αυτό το ημερολόγιο είναι από τα ζητήματα της Εκκλησίας που δεν πρέπει να αλλάζουν, αφού είναι στοιχείο της ιερής της παράδοσης, και ότι η Εκκλησία της Ελλάδος, αφού έκανε τη μεταρρύθμιση, είναι σχισματική!

Ο φανατισμός, λοιπόν, ήταν μεγάλος και άμεσα εμφανίστηκαν οι πρώτοι σύλλογοι που αντιστρατεύονταν την ημερολογιακή μεταρρύθμιση. Ο πρώτος ήταν ο «Θρησκευτικός Σύλλογος των Ορθοδόξων» που ιδρύθηκε το 1924 από κληρικούς και λαϊκούς. Ο Σύλλογος αυτός μετονομάστηκε το 1926 σε «Ελληνική Θρησκευτική Κοινότητα των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών». Σήμερα η κοινότητα αυτή αποτελεί την Εκκλησία των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών (Γ.Ο.Χ.) της Ελλάδος και οι πιστοί της είναι περισσότερο γνωστοί ως «Παλαιοημερολογίτες».

Οι αντιδράσεις αυτές και ο φανατισμός που ακολούθησε δεν είχαν βάση, αφού η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος έκανε σαφές με εγκύκλιό της ότι δεν υιοθετούσε το Γρηγοριανό ημερολόγιο, αλλά το νέο διορθωμένο Ιουλιανό ημερολόγιο.

Στην απόφαση υιοθέτησης του νέου ημερολογίου γινόταν ειδική μνεία ότι το Πάσχα και οι από αυτό εξαρτώμενες κινητές εορτές επρόκειτο να εορτάζονται κατά το παλαιό, δηλαδή το Ιουλιανό ημερολόγιο. Με μακροσκελή δε εγκύκλιό της η Ιερά Σύνοδος ενημέρωνε τον ελληνικό λαό για την αλλαγή και ζητούσε υπακοή στην απόφαση των ποιμένων του, η οποία απέβλεπε στην εξομάλυνση των κοινωνικών σχέσεων, χωρίς να θίγονται τα δόγματα της πίστεως. Αλλωστε, η εορτή του Πάσχα θα εξακολουθούσε να εορτάζεται με το παλαιό, δηλαδή το Ιουλιανό ημερολόγιο, ώστε να μην υπάρχει ούτε η παραμικρή υποψία ότι με την αλλαγή κατεπατήθη κάποιος Ιερός Κανών. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που ως σήμερα, παλαιοημερολογίτες και νεοημερολογίτες, εορτάζουμε από κοινού το Πάσχα και τις από αυτό εξαρτώμενες κινητές εορτές»

Δυστυχώς, όμως, δημιουργήθηκε εκκλησιαστικός διχασμός και σχίσμα στην Εκκλησία.

Το 1935 ανέλαβε την προεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου των Παλαιοημερολογιτών ο μητροπολίτης Δημητριάδος Γερμανός (Μαυρομμάτης) μαζί με τους μητροπολίτες Φλωρίνης Χρυσόστομο (Καβουρίδη) και Ζακύνθου Χρυσόστομο (Δημητρίου). Τρεις μητροπολίτες της κανονικής Εκκλησίας που, για διάφορους λόγους ο καθένας, προσεχώρησαν στον παλαιοημερολογιτισμό. Οι μητροπολίτες αυτοί, αν και καθαιρέθησαν, χειροτόνησαν τέσσερις παλαιοημερολογίτες επισκόπους. Τελικά, οι πέντε από τους επτά επισκόπους αποχώρησαν, και μόνον οι δύο παρέμειναν ενεργά μέλη του παλαιοημερολογιτισμού: ο πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος και ο Βρεσθένης Ματθαίος. Το 1950 ο πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος, για να ευθυγραμμιστεί με τη σκληρή γραμμή της παράταξης του Βρεσθένης Ματθαίου, εκήρυξε την Εκκλησία της Ελλάδος σχισματική και τα Μυστήριά της άκυρα. Αργότερα ανεκάλεσε τη δήλωσή του, και το χάσμα μεταξύ των δύο παρατάξεων των Παλαιοημερολογιτών έγινε αγεφύρωτο.

Οι Παλαιοημερολογίτες δεν δέχονται το Γρηγοριανό ημερολόγιο ούτε το νέο διορθωμένο Ιουλιανό και πιστεύουν ότι για λόγους ιερής παράδοσης έπρεπε να διατηρηθεί το Ιουλιανό-

παλαιό ημερολόγιο. Λόγω αυτού του γεγονότος πηγαίνουν 13 ημέρες πίσω και τελούν και τις ακίνητες γιορτές τους σύμφωνα με το παλαιό ημερολόγιο.

Πάντως, αυτό που θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι η σύνταξη και η διόρθωση ενός ημερολογίου είναι ένα καθαρά αστρονομικό και μαθηματικό πρόβλημα, και ως εκ τούτου κάθε πολιτική, προσωπική ή θρησκευτική διένεξη πάνω στον καταρτισμό του πρέπει να θεωρείται επεικώς ως αναχρονιστική και αφελής.

Για να μπορούν, λοιπόν, οι Παλαιοημερολογίτες να υπολογίζουν την αντίστοιχη ημερομηνία του Γρηγοριανού ημερολογίου, προσθέτουν 13 ημέρες στην ημερομηνία που δείχνει το Ιουλιανό ημερολόγιο, το οποίο ακολουθούν. Η διαφορά αυτή μετά την 15η Φεβρουαρίου του Ιουλιανού (ή την 28η Φεβρουαρίου του Γρηγοριανού) του έτους 2100 μ.Χ. θα γίνει ίση με 14 ημέρες. Δηλαδή η διαφορά των δύο ημερολογίων ήταν 13 ημέρες την 1η Μαρτίου του 1900 μ.Χ., θα γίνει 14 ημέρες την 1η Μαρτίου του 2100 μ.Χ. και θα αυξάνει κατά μία ημέρα, τη δίσεκτη ημέρα του Ιουλιανού ημερολογίου, για κάθε επαιώνιο έτος*, που δεν είναι διαιρετό δια του 400.

Αν λοιπόν, το Ιουλιανό ημερολόγιο διατηρηθεί για 20.000 έτη, οι Παλαιοημερολογίτες θα έχουν εαρινή ισημερία, σύμφωνα με το ημερολόγιό τους, περίπου στις αρχές του φθινοπώρου!!

Σήμερα το νέο διορθωμένο Ιουλιανό ημερολόγιο και τον ακριβέστατο ημερολογιακό κύκλο των 900 ετών ακολουθούν τα Πατριαρχεία Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας. Επίσης οι Αυτοκέφαλες Εκκλησίες Κύπρου, Ελλάδος, Αλβανίας και Πολωνίας, όπως και οι Αυτόνομες Εκκλησίες Τσεχίας και Σλοβακίας.

Τα Πατριαρχεία Ιεροσολύμων, Ρωσίας, Σερβίας και Γεωργίας δεν έχουν αποδεχθεί την ημερολογιακή μεταρρύθμιση και για λόγους παράδοσης διατηρούν μέχρι σήμερα το Ιουλιανό ημερολόγιο. Εννοείται ότι η διαφορετική αυτή ημερολογιακή κατάσταση δεν επηρεάζει σε τίποτα τις κανονικές σχέσεις κοινωνίας και ενότητας μεταξύ των Εκκλησιών.

*Επαιώνιο έτος ονομάζεται το τελευταίο έτος κάθε αιώνα, το οποίο, κατά το Γρηγοριανό ημερολόγιο, αν και είναι διαιρετό πάντα δια του 4, δεν υπολογίζεται ως δίσεκτο έτος. Από τα επαιώνια έτη στο Γρηγοριανό ημερολόγιο θεωρούνται ως δίσεκτα μόνον εκείνα που είναι διαιρετά δια του 400.

Βιβλιογραφία

Στράτος Θεοδοσίου και Μάνος Δανέζης: «Η Οδύσσεια των Ημερολογίων», Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα 1995